



IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM  
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

**NEMZETISÉGI ÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT**

**IKT. SZÁM:** VII/18/2/2023  
**MELLÉKLET:** JELENLÉTI ÍV

**EMLÉKEZTETŐ**  
**2023. DECEMBER 6.**

**Helyszín:** 1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 22/C. I. emeleti tárgyaló

**Időpont:** 2023. december 6. 10.00 óra

**Tárgy:** Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

**Jelen vannak:** a mellékelt jelenléti ív szerint

**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** köszöntötte a résztvevőket, ismertette a napirendet. Hozzátette, hogy az új tagokra is figyelemmel került a munkacsoport összehívásra. Kéri, hogy a tagok fogadják el a napirendet, amelyet a tagok egyhangúan elfogadnak. A tagok ezt követően bemutatkoznak:

- Kárpáti Árpád (igazgató, Hazai Egyházi és Nemzetiségi Támogatások Igazgatóság, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.)
- Tóth Kristóf (referens, Foglalkoztatás-Szabályozási Főosztály Gazdaságfejlesztési Minisztérium)
- Renge Zsolt (politikai tanácsadó, Parlamenti Államtitkárság, Európai Unió Ügyek Minisztériuma)
- Ispánovity Éva (elnökségi tag, Magyarországi Horvátok Szövetsége)
- Heizler Norbert (országos koordinátor, CÖF-COKA)
- Dr. Kiss Attila (főosztályvezető, Adatvédelmi Megfelelőségi és Társadalmi Kapcsolatok Főosztály, NAIH)
- Dr. Tordai Máté (ifjúsági szakkoordinátor, CÖF-CÖKA)

- Dr. Lázók Anikó (nemzetiségi referens, Felzárkózás-fejlesztési Főosztály, BM)
- Dr. Pomykala-Gombos Annamária (Egyenlő Bánásmódot Felelős Főosztály, AJBH)
- Lajtai Mátyás (osztályvezető, Népszámlálási és Népesedés-statisztikai Főosztály, KSH)
- Miszlevitz Áron (főosztályvezető, Nemzetközi Szervezetek Főosztálya, KKM)
- Szebenyei Dóra (jogi szakreferens, Nemzetközi Igazságügyi Együttműködésért Felelős Helyettes Államtitkárság, IM)
- Gregor-Gallai Gergely (egyesületi tag, Észak-Magyarországi Német Önkormányzatok Szövetsége Egyesület)
- Hartyányi Jaroslava (elnök, Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület)

**Helyettes Államtitkár Úr** tájékoztatása szerint a szavazati joggal rendelkező tagok alacsony száma miatt az ügyrendről elektronikus úton fognak szavazni a tagok. Ennek kiküldéséről az ülést követően gondoskodik az Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága.

### ***1.napirend: A tematikus munkacsoport új ügyrendjének elfogadása***

Előadó: dr. Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Miniszterelnökség

**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** ismerteti az ügyrendet. Az ügyrend meghatározza a munkacsoport feladatait, a tagokat, az ülésezés gyakoriságát és rendezi a titkársági feladatokat is. Az Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága az ülésről készült emlékeztetőt 30 napon belül megküldi a Munkacsoport tagjai részére. Mivel a jelenlévők részéről nem érkezett észrevétel, ezért az előterjesztett formában fogják kiküldeni szavazásra az ügyrendet.

### ***2. napirend: Jogszabályi változások (a nemzetiségi törvény módosítása és a 2024. évi választások szabályai)***

Előadó: Dr. Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Miniszterelnökség

**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** beszámol arról, hogy módosult a nemzetiségi törvény. Ennek több oka is volt. Egyrészt a gyakorlatban felmerült, jogalkotást igénylő problémákat és a nemzetiségek részéről érkezett azon jelzéseket kívánta kezelni, hogy a

nemzetiségek szerették volna a nemzetiségi önkormányzatok működési szabályait közelíteni a normál önkormányzatok működési szabályaihoz.

Széleskörű egyeztetés előzte meg a nemzetiségi törvény módosítását. Az így létrejött munkacsoportban képviseltették magukat a nemzetiségi önkormányzatok, az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága, a kormányhivatalok, az alapvető jogok biztosának helyettese, a Központi Statisztikai Hivatal, a Nemzeti Választási Iroda, az Állami Számvevőszék, a Belügyminisztérium, a Miniszterelnökség és az Igazságügyi Minisztérium. A módosítás leghangsúlyosabb része a nemzetiségi önkormányzati választásokkal függött össze. A nemzetiségi törvény legutóbbi módosításakor, 2020-ban, ugyanilyen széleskörű konzultációt követően, alkottak egy olyan szabályt, amely a 2021. évi népszámlálásra alapozott, így a 2024. évi országgyűlési választásokra kellő időben rendelkezésre álltak volna az adatok. Mivel a népszámlálás a Covid és egyéb okok miatt csúszott, veszélybe került az a feltételezésük, hogy időben birtokában lesznek azoknak az adatoknak, amelyek alapján az országos nemzetiségi önkormányzatok a népszámlálás adatainak ismeretében és a Magyar Tudományos Akadémia véleményének kikérésével dönthetnek arról, hogy hol jöhet létre nemzetiségi önkormányzat.

A nemzetiségek kérésére egy három alternatívás szabályozás született. Ennek értelmében ki kell írni a nemzetiségi önkormányzati képviselők általános választását azon a településen, ahol a nemzetiséghez tartozó személyek száma a népszámlálási adatok szerint a 25 főt eléri (régi szabály). Ha a 25 főt nem éri el a nemzetiséghez tartozók száma, de van aktív nemzetiségi élet, és a nemzetiséghez tartozók száma eléri a 20 főt, valamint a településen 2019-ben alakult nemzetiségi önkormányzat, akkor is ki lehet írni 2024-ben a nemzetiségi önkormányzati választást. Abban az esetben is kiírható a nemzetiségi önkormányzati választás, ha nem volt korábban nemzetiségi önkormányzat, de nemzetiségi köznevelési intézmény működik az adott településen.

A törvénymódosító javaslatot a Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága nyújtotta be az Országgyűlésnek, amelyet a Parlament 4/5-ös többséggel fogadott el. Ez azt jelenti, hogy az ellenzék egy része is támogatta a javaslatot, vagyis a nemzetiségi kérdést ők is pártpolitikán felül álló kérdésnek tekintik. Helyettes Államtitkár Úr ezúton is köszönetét fejezi ki a munkacsoport munkájában részt vett személyeknek.

### ***3. napirend: Nemzetiségi pályázatok (2023. évi tapasztalatok és a 2024. évi választások szabályai)***

Előadó: Kárpáti Árpád igazgató, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. (BGA Zrt.)

A BGA Zrt. a Miniszterelnökség háttérintézményeként látja el a hazai költségvetési támogatások kezelői feladatait. Eredetileg csak a határon túli támogatások tartoztak a BGA Zrt-hez, de 2018-tól az egyházi és nemzetiségi, illetve 2019-től a civil támogatásokat is ők kezelik. A tevékenységi kör az elmúlt években kiegészült még a Magyar Falu Program civil szervezeti támogatásaival is.

A nemzetiségi támogatások szinte teljes körét kezeli a BGA Zrt., a pályázatok mellett hozzájuk tartoznak az egyedi kérelem alapján nyújtott támogatások, illetve a nemzetiségi önkormányzatok működési és feladatalapú támogatásai is.

Az elmúlt tíz évben 235 millió forintról 1,6 milliárd forintra nőttek a pályázati támogatások. A beadott pályázatok száma meghaladja a kétezret.

Három hagyományos támogatási kategória létezik:

- NCIV: a nemzetiségi civil szervezetek éves működési támogatása,
- NKUL: a nemzetiségek kulturális kezdeményezései, kulturális programok támogatása,
- NTAB: nemzetiségi táborok támogatása.

Az idei évben minden eddigénél több, 2720 pályázat érkezett be, a civil és kulturális kategóriában háromszoros, a táboros kategóriában pedig majdnem négyszeres a támogatási igény. A 2720 pályázatból, igényből 1620-ra sikerült szerződést kötni.

2023. évi pozitív tapasztalat, hogy jobban odafigyelnek a civil szervezetek a bíróságnál nyilvántartott adataik pontosságára (bejegyzett képviselő idõtartama, számviteli beszámoló teljesítése). Az elmúlt évben bevezették a kulturális program támogatásoknál az altémákat, amelynek értelmében fix összegekkel lehetett igényelni támogatást. Volt fix 300 ezer forintos és fix 600 ezer forintos altéma. Vagyis aki 300 ezer forintos támogatásra nyújtott be igényt, az meg is kapta. A civil szervezeteknél ez a fix, kvázi normatív támogatás már működött, ezért gondoltak rá, hogy ezt átveszik. A kedvezményezetteknek így nem kell újra megírni a szakmai programot és a költségtervet, a támogatáskezelőnek pedig nem kell hiánypótlást kezdeményeznie. A fix 300 ezer forintos kategória 2022-ben indult, 2023-ban vezették be a fix 600 ezer forintos kategóriát, ez nagyon kedvelt a kedvezményezettek körében. A harmadik kategóriában rugalmasan 300 ezer és 1,5 millió forint közötti összeget lehetett igényelni.

A Nemzetpolitikai Információs Rendszer (NIR) pályázatkezelő rendszer használatában továbbra is pozitív tapasztalataik vannak, a 2021. évi váltást követően az a tapasztalat, hogy még jobb, átláthatóbb is, mint a korábban alkalmazott EPER pályázatkezelő rendszer. A NIR-ben dolgozik már a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) is. A lehető legtöbb támogatási kategóriát szeretnék ilyen elektronikus pályázatkezelő rendszerbe integrálni.

Kevesebb NKUL pályázat érkezett idén. Ennek okai, hogy a korábbi tíz helyett öt pályázatot nyújthatnak be az egyes szervezetek, de több NTAB pályázat nyújtható be (az önkormányzatok egy helyett hármat, az iskolák pedig korlátok nélkül).

Szigorúbb lett a lejárt határidejű elszámolások kezelése. A nemzetiségi törvény 2020. évi módosítása nyomán lehetővé vált a támogatások felfüggesztése, amennyiben a támogatott szervezetnek volt lejárt határidejű támogatása vagy nincs elfogadott éves költségvetése vagy a nemzetiségi önkormányzat nem teljesítette határidőre a zárszámadást. Ezekre a NIR rendszer már automatikusan figyel. Az októberben elfogadott egyedi rendelkezés alapján minden 2018 előtti nyitott pályázati elszámolás lezárásra került, ez körülbelül ötszáz pályázatot érintett. További könnyítés volt az, hogy a 2018-2022 közötti pályázatokat egyszerűsített elszámolással le lehetett zárni.

A civil támogatásoknál még mindig nem egyértelmű, hogy az alpműködést hogyan lehet elhatárolni a kulturális támogatásoktól a pályázatok készítésekor. Sok az évről-évre ismétlődő, sablonos pályázat, nincs megújulás, innováció. Sokszor a nemzetiségi tartalom nem pontosan kidolgozott, ez főleg a nemrég alakult szervezeteknél fordul elő. Sok pályázó felületes, nem olvassa el a kiírást, útmutatót, hiánypótlási leveleket, ezért sok a felesleges kérdés, hiba, amelyek megsokszorozzák a feladatokat. Nem mindig valós igényeken és tervezésen alapulnak a pályázatok, vagy a felhívásra beadott ötletek, emiatt sok a módosítás, változás. 2021-től lehetővé teszi az Ávr., hogy a támogatási cél is módosításra kerüljön. Előfordul olyan is, hogy nem feltétlenül szükséges költségtételt szeretne a pályázó elszámolni (például kajákat elszámolni olyan táborban, ahol nincs vízi program).

2024-ben a három ismertetett kategória továbbra is megmarad. Mivel hazánkban szerencsére már nyár közepén elfogadásra kerül a költségvetési törvény, már az őszi folyamán kiírhatók a pályázatok és a működési támogatások jövő januárban kifizethetők. A civil kategóriában 2024-re közel négyszáz pályázat érkezett be, ez háromszoros túligénylést jelent. A nemzetiségi táborok 2024. évi költségvetési támogatására már több mint háromszoros az igény, mint a rendelkezésre álló keretösszeg. Ennél a két kategóriánál újdonságként lehetőség van a nemzetiségi hangszer és fellépő ruha vásárlására, az igény itt is meghaladja a keretösszeget.

A táborok esetében ötszázhoz közelít a pályázatok száma, amely négyszerese a keretösszegnek. Ez kétféle tábor lehet: hazai vagy az adott nemzetiség anyaországbeli tábora. Utóbbi esetében járványhelyzetet, veszélyhelyzetet, háborút is figyelembe kell venni.

Felhívja a figyelmet egy plusz NIR-es támogatásra, amelyre egyedi pályázatot írnak ki, itt nemzetiségi célú energiahatékonyságot elősegítő beruházási, felújítási tevékenységeket támogatnak. A 2023. évi szinte teljesen azonos kategória, sok volt a túligénylés, a beadási időszak december 14-ig tart. Közel kétszáz ilyen igény érkezett eddig.

A Nemzetiségi Támogatások Osztálya foglalkozik az előkészítéssel, az okiratok kiadásával, a megvalósítással, a módosítás kezeléssel, ezekkel kapcsolatban segítségért Tölcsér Tímea osztályvezetőhöz, az elszámolások kérdésben pedig dr. Szalma-Kovács Anikó osztályvezetőhöz lehet fordulni.

Az Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága a prezentációt az emlékeztetővel együttesen megküldi a Munkacsoport tagjai részére.

#### ***4. napirend: A 2024. évi költségvetés***

Előadó: Tircsi Richárd főosztályvezető, Nemzetiségi Főosztály, Miniszterelnökség

**Tircsi Richárd főosztályvezető úr** megerősíti, hogy a 2024. évi költségvetés nyári elfogadása nagyon fontos momentum volt. A magyar nemzetiségpolitika európai szinten is példa értékű. A magyarországi nemzetiségek identitásának megéléshez a Kormány igyekszik minden támogatást megadni. A 2010. évi adatokhoz képest a nemzetiségeknek nyújtott költségvetési támogatások hatszorosára nőttek. Jövő évben is, továbbra is biztosítják a lehetőséget a nemzetiségi pályázatok megjelenésének, az országos és a helyi önkormányzatoknak fenntartott intézményeknek, elsősorban a köznevelési intézmények támogatására, illetve a nemzetiségi önkormányzati rendszer finanszírozására. A nemzetiségi támogatások két külön költségvetési soron vannak, a nemzetiségi célú költségvetési támogatások és a központi kezelésű előirányzatok soron. Megemlíthető még az országos nemzetiségi önkormányzatok támogatása és a települési és helyi nemzetiségi önkormányzatok támogatása, amelyek egy adott összeget tartalmaznak. A 3,7 milliárd forintot is meghaladja a tizenkét országos nemzetiségi önkormányzat támogatása, 2,2 milliárd forinthez közelít a települési és helyi nemzetiségi önkormányzatok támogatása.

Ezen felül nemzetiségi szakmai támogatási soruk van, amely 5,5 milliárd forinttal rendelkezik, ide tartoznak a korábban említett támogatások vagy más egyéb pályázatok.

Van még nemzetiségi intézmények támogatása, beruházásra, felújításra és pályázati önrészre külön sor, ennek az összege most csökkent, de több olyan Kormány határozattal növekedett az elmúlt években, melyekről később még szó lesz.

A cél az, hogy a működési támogatások 2024. I. negyedévében eljussanak a szervezetekhez, majd a kulturális programokra, és nyáron a táborokra nyújtott támogatások is. Az 1,3 milliárd forintos keretösszeg változatlan volt. A nemzetiségi célú beruházási, felújítási és karbantartási támogatás akkor született meg Soltész Miklós államtitkár úr fejében, amikor a pandémia miatt vissza kellett vonni a kulturális és táboros pályázatokat. Ekkor Államtitkár Úr arra gondolt, hogy azok a közösségi terek újuljanak meg, ahol a nemzetiségek élik az életüket. Ez a támogatás idén is népszerű, 600 millió forintos keretre írták ki. A pályázat beadása 2023. december 14-én zárul. A jelenlévők értesítsék erről a közösségeiket, éljenek ezzel a lehetőséggel.

Több kiemelt beruházás van, amelyeket a Kormány jövőre is folytatni szeretne.

A magyarországi szlovákoknak a Rákóczi úton épül kulturális központjuk, várhatóan 2025-re fog elkészülni.

A Bolgár Oktatási és Kulturális Központ is jövőre átadásra kerül. Ez egy közel 4,5 milliárdos beruházás, amely a nemzetiségpolitika történetében a legnagyobb beruházás. 2024-ben 378 millió forint támogatással lehet majd befejezni a Központot.

A biatorbágyi Ritzman Pál Német Nemzetiségi Általános Iskola is megnyitja hamarosan kapuit a bővítés után. Ez egy mintegy 2,4 milliárd forintos beruházás, amelyet 2024-ben 108 millió forinttal támogat a Kormány a befejezés érdekében.

A bakonyánai német nemzetiségi iskola tornaterme a korábbi támogatás mellett további 300 millió forintot kap.

A megkezdett beruházásokat a Kormány befejezi, ezzel is segítve a nemzetiségek életét.

**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** azzal egészíti ki az elhangzottakat, hogy meggyőződésük, hogy a hazai nemzetiségpolitika példaértékű.

**Hartyányi Jaroslava** felveti, hogy 2016-tól majdnem megszűnt az egyetlen ukrán lap belső önkormányzati problémák miatt. Az országos önkormányzat nem képes kiadni a lapot. Megkaphatja-e az a szervezet a médiatámogatást a lapkiadásra, amennyiben az országos önkormányzat azt nem adja ki? Be lehet-e ezt építeni a támogatásokba? Úgy érzi, hogy a médiára adott pénz így elveszik.

Őket 2002 óta üldözik a „*desszantosok*”. Abaújkéren és Abaújszántón úgy alakult ukrán nemzetiségi önkormányzat, hogy soha nem éltek ott ukránok.

**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** válaszában elmondja, hogy az ún. *etnobiznisz* ellen próbálnak mindent megtenni, de a nemzetiséghez tartozás egy önbevalláson alapuló, különösen érzékeny kérdés. Az országos önkormányzatok számára nem tehetik kötelezővé, hogy adjanak ki valamilyen média terméket, ebbe nem tudnak és nem is kívánnak beleszólni. A nemzetiségekre bízzák a belügyeik intézését. Álláspontja szerint hibátlan nemzetiségi politika nem létezik. Minden javaslatot köszönettel fogadnak és meg fognak vizsgálni. Kötelezettségek nem oktrojálhatók a nemzetiségekre akaratuk ellenére.

### **5. napirend: Egyebek**

**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** elmondja, hogy idén 30 éves a nemzetiségi joganyag törvényi szintű szabályozása. A múlt héten sor került a tizenhárom nemzetiség részvételével ennek megünneplésére, az egykori Nemzetiségi Kerekasztal felelevenítésére, amely gála műsorral zárult.

**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** tájékoztatja a résztvevőket, hogy új nemzetiségnek bejelentkeztek a szkíták. Ennek elismerését sem a Miniszterelnökség, sem az MTA nem támogatta. Ilyen próbálkozások időről-időre előfordulnak (pl. székelyek, oroszok, bunyevácok, kunok, jászok).

**Hartyányi Jaroslava** megkérdezi, hogy ki mozgatja ezeket a szálakat, hogy kerül elő egy új nemzetiség. **Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** válaszában kifejti, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatal teszi a dolgát. Álláspontja szerint mindent a jog eszközével nem lehet sajnos megoldani, egy-egy nemzetiségre nem lehet külön szabályokat alkotni. **Hartyányi Jaroslava** nem érti, Abaújkéren sosem voltak ukránok, mégis volt önkormányzatuk, azonban a felszámolás után nem kapták meg a vagyont.



**Dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár úr** megköszönte a részvételt, majd berekesztette az ülést.

**Hangfelvétel alapján készítette:** dr. Tollas Orsolya vezető-kormányfőtanácsos

**Látta:** Megyeri Gabriella csoportvezető

**Jóváhagyta:** dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár